

Hyvinvointilautakunta
Eija Säilynoja
Merja Halonen

Vammaisneuvosto haluaa kiinnittää huomiota seuraaviin asioihin lausunnossaan hyvinvointilautakunnan päätöksestä kehitysvammaisten lasten ja nuorten tilapäishoidosta:

1. Vammaisneuvostolta kannanotto jo valmisteluvaiheessa

Miksi Oulun kaupungin hyvinvointijohtaja tai sosiaali johtaja eivät ole asian valmisteluvaiheessa pyytäneet Vammaisneuvoston tai palvelun käyttäjien lausuntoa tai kannanottoa? Hyvä sinänsä, että lautakuntakäsittelyn aikana on huomattu tämä puute.

2. Lehtorannan toimintakeskuksen soveltuvuus

Ilmeisesti tilapäishoitoa valmistelevat virkamiehet ovat todenneet Lehtorannan päiväkeskuksen soveltuvan tilapäishoitoon, vaikka tekstissä sanotaankin, että "Lähtökohtaisesti tilapäishoito on asumispalveluissa järjestettävää hoitoa eikä laitoshoidoa."

Päivätoiminta ja asumispalvelu ovat kaksi eri palvelumuotoa. Vammaisneuvosto haluaa korostaa, että tilapäishoidon tilojen tulee olla kodinomaiset ja puitteiltaan täyttää asumisen edellytykset ja luoda lapsille turvallinen olo. Höyhtyälle tulevan päivätoiminnan yksikön tilasuunnitelmissa ei tietäksemme toistaiseksi ole varauduttu viikonloppuhoitoon.

3. Henkilöstö

Esittelytekstissä todetaan, että "Viikonloppuhoidon toiminnasta vastaa Paussin palveluesimies ja tiimivastaava. Lehtorannan tilapäishoidon henkilöstö koostuu Paussin henkilökunnasta ja määräaikaisista työntekijöistä. Lehtorannan toimintakeskuksen ohjaajien osaamista hyödynnetään toiminnan sisällön suunnittelussa ja tarvittaessa toiminnallisten ryhmien ohjauksessa."

Ymmärrämme, että Paussin palveluesimies ja tiimivastaava voivat vastata viikonloppuhoidon toiminnasta. Sen sijaan emme ymmärrä, miksi tähän Lehtorannan yksikköön ei tule omaa henkilöstöä, vaan henkilökunta on Paussin henkilökuntaa ja määräaikaisia työntekijöitä. Jo nyt on palvelua käyttäviltä perheiltä tullut viestiä siitä, ettei Paussissa ole riittävästi ammattitaitoista ja koulutettua henkilökuntaa huolehtimassa tilapäishoidossa olevien kehitysvammaisten lasten ja nuorten yksilöllisistä tarpeista. Miten sen oletetaan riittävän Lehtorannan viikonloppujaksoille? Myös Lehtorannassa tarvitaan riittävästi pysyviä ja kelpoisuusehdot täyttäviä työntekijöitä. Määräaikaiset työsuhteet tarkoittavat joskus sitä, että palkataan epäpäteviä työntekijöitä ja myös sitä, että työntekijöiden vaihtuvuus on suurta. Se ei ole omiaan lisäämään kehitysvammaisen lapsen tai nuoren luottamusta ja turvallisuudentunnetta tilapäishoitajaksoilla. Miten henkilökunnan määrä voidaan todellisuudessa mitoittaa ja toteuttaa lapsen/nuoren hoidollisuuden mukaan? Jo nyt on todistettavasti tapauksia, jossa henkilökunnan määrän lisäämistä ei ole toteutettu, vaikka hoidollisuus olisi selkeästi näin vaatinut. Perusteluina on ollut resurssien puute. Epäilemme, miten tässä tilanteessa Paussin henkilökuntaa voidaan venyttää uuteen viikonloppuyksikköön. Määräaikaisten avulla toteutettava hoito ei ole laadukasta henkilökunnan pysyvyyden, hoitosuhteiden jatkuvuuden ja lapsen turvallisuudentunteen huomioiden. Herääkin epäily epäpätevien työntekijöiden suunnittelusta käytöstä. Nythän Paussin esimiehet ovat myöntäneet sinne hankitun ja haalitun työntekijöitä Oulun kaupungin henkilöstöstä lyhyellä ajalla vuosi takaperin.

4. Tilapäishoitopaikkojen riittävyys

Nykyaikana pitäisi asiakkailta olla mahdollisuus valita joko kunnan tai yksityisen palveluntuottajan tuottamat palvelut. Oulun kaupungissa on tilapäishoidon tarve todella suuri ja tarvitaan lisää tilapäishoitopaikkoja, niin kaupungin omana toimintana kuin yksityisenä toimintana. Perhehoidon mahdollisuutta tulee tukea yhtenä tilapäishoitomuotona, samoin kuin perheiden itsensä jo kehittelemiä hoitomalleja. Nyt kyseessä oleva leirityyppinen, mutta vain muutaman kerran toteutettava tilapäishoito antanee hyvää kokemusta erilaisista mahdollisuuksista. Kuinka huolellisesti palvelusuunnitelmiin sisältyvät tarpeet ja niiden määrät todella huomioidaan toiminnan suunnittelussa?

5. Hintavertailun uskottavuus

Lautakunnan esityksessä todetaan, että Lehtorannan osalta ei tule erillisiä vuokratukustannuksia. Ilmeisesti laskelmaan ei ole siten sisällytetty huoneistomenoja. Sen sijaan yksityiset palveluntuottajat joutuvat väistämättä sisällyttämään hoitopäivämaksuihin huoneistokuluja. Ts. hoitopäivien hintavertailu ei ole oikeudenmukainen yksityisen palveluntuottajan näkökulmasta. Hintavertailu saattaa johtaa pitkällä aika välillä siihen, että yksityiset palveluntuottajat joutuvat alentamaan hintoja ja samalla myös palvelun tasoa.

Lopuksi vammaisneuvosto haluaa muistuttaa, että ”saadakseen yhtä paljon kuin muut toiset tarvitsevat enemmän”. Kehitysvammaisilla lapsilla ja nuorilla on oikeus yksilöllisiin tarpeen mukaisiin palveluihin. Samalla tähdennämme, että tilapäishoitoa tulee tarjota lähipalveluna myös kaupungin eri alueilla.

Vammaisneuvosto ehdottaa, että tilapäishoitoa suunnittelevat viranhaltijat ja Oulun Kehitysvammaisten Tuki ry sekä vammaisneuvosto kokoontuisivat yhdessä pohtimaan, miten järjestetään monipuolinen, laadukas ja yksilöllisen tilapäishoito oululaisille kehitysvammaisille.

Puolestaa. Oulussa 15.9.2016

Sinikka Vuoti
jäsen

Pirkko Perkiö
jäsen